

Privatinės teisės užduotis

2020 m. spalio 23 d.

Ieškovė UAB „Močiutės parama“ kreipėsi į teismą ieškiniu, prašydama priteisti iš atsakovės A.C. 4500 Eur negrąžintos paskolos, 2000 Eur mokėjimo palūkanų, 2900 eur kompensacinių palūkanų, 1500 Eur netesybų ir 5 procentus metines palūkanas už priteistą sumą, skaičiuojant nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo visiško įvykdymo, ir bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

Ieškovė nurodė, kad 2016 m. rugpjūčio 30 d. sudarė su atsakove vartojimo kredito sutartį dėl 5000 Eur vartojimo kredito suteikimo. Teigia, kad atsakovė kreditą panaudojo verslo plėtrai. Pagal sutartį turėjo būti mokamos 15 procentų dydžio metinės palūkanos nuo negrąžintos kredito dalies ir turi būti mokamos iki visiško kredito grąžinimo. Be to, sutartimi buvo susitarta dėl 0,1 procentų dydžio netesybų mokėjimo nuo sutartyje nustatyto terminu negrąžinto kredito. Atsakovė sumokėjo 500 Eur kredito įmokų, sumokėdama dvi įmokas. Vėliau nustojo vykdyti prievolės, negrąžina kredito, nemoka palūkanų. Kredito sutartis ieškovės iniciatyva vienašališkai buvo nutraukta 2017 m. liepos 30 d. Atsakovei nevykdant prievolės grąžinti kreditą ir mokėti palūkanas, ieškovės teigimu, atsakovė pagal vartojimo kredito sutarties nuostatas už laikotarpį nuo sutarties pažeidimo iki jos nutraukimo turėtų sumokėti 1000 Eur ir 2000 Eur už laikotarpį nuo kredito sutarties nutraukimo iki ieškinio teisme pareiškimo (2020 m sausio 15 d.), iš viso 3000 Eur palūkanų. Taip pat ieškovė nurodo, kad vartojimo kredito sutartyje buvo numatytos kompensacinės 30 procentų dydžio metinės palūkanos, kurios skaičiuojamos nuo kredito sutarties pažeidimo iki visiško kredito grąžinimo. Vadovaudamasi šia nuostata ieškovė prašo priteisti 2900 Eur kompensacinių palūkanų nuo 2017 m. liepos 30 d. iki ieškinio teismui pateikimo. Taip pat nurodo, kad ši vartojimo kredito sutartis negali būti vertinama kaip vartojimo sutartis, nes kreditas buvo panaudotas verslui.

Atsakovė su ieškiniu nesutinka. Nurodo, kad ji yra vartotoja, kreditas panaudotas asmeniniams poreikiams tenkinti, todėl sutartis turi būti vertinama kaip vartojimo sutartis. Atitinkamai vartojimo kredito sutarties sąlygų sąžiningumą teismas turi patikrinti *ex officio*. Todėl mano, kad ji neturi reikšti priešieškinio vartojimo kredito sutarties nesąžiningoms sąlygoms nuginčyti. Mano, kad vartojimo kredito sutarties atveju jai negali būti skaičiuojamos kompensacinės palūkanos, sutartyje nustatytos netesybos yra neproporcingai didelės, todėl šios abi sąlygos dėl kompensacinių palūkanų ir netesybų yra nesąžiningos. Be to, ieškovei nutraukus vartojimo kredito sutartį prieš terminą, jai nebegali būti skaičiuojamos palūkanos, nes tokiu atveju prievolė natūra nebegali būti vykdoma. Atsakovė taip pat nurodo, kad šios civilinės bylos nagrinėjimas turi būti sustabdytas, nes teisme yra nagrinėjama kita civilinė byla, kurioje ieškovė UAB „Močiutės parama“ pateikė ieškinį kitai atsakovei D.S., ir pastarojoje byloje atsakovė D.S. pareiškė priešieškinį vartojimo kredito sutarties sąlygas dėl kompensacinių palūkanų ir netesybų nustatymo nesąžiningomis. Atsakovės nuomone, kitoje nagrinėjamoje teisme byloje pripažinus šias sąlygas nesąžiningomis, šie nustatyti faktai bus privalomi nagrinėjamai bylai.

Motyvuotai atsakykite:

1. Kokie yra vartojimo sutarties kvalifikuojantys požymiai ir ar nagrinėjamu atveju šalių sudaryta vartojimo kredito sutartis gali būti kvalifikuojama vartojimo sutartimi? Jeigu vartojimo kredito sutartį kvalifikavote vartojimo sutartimi, kurios sutarties sąlygos galėtų būti vertinamos kaip nesąžiningos ir kokios to teisinės pasekmės?
2. Ar pagrįsti atsakovės atsiliepimo argumentai dėl jos pareigos mokėti palūkanas pasibaigimo, ieškovei vienašališkai nutraukus vartojimo kredito sutartį? Jeigu Jūsų nuomone (ją argumentavus), palūkanos negali būti skaičiuojamos, koku būdu gali būti apginami ieškovės interesai, dėl to, kad atsakovė naudojasi ieškovės pinigais ir nemoka jokių palūkanų?
3. Kaip turėtų būti paskirstoma šalių įrodinėjimo pareiga dėl sutarties kvalifikavimo? Ar atsakovė privalo reikšti priešieškinį ginčijant nesąžiningas kredito sutarties sąlygas? Ar teismas privalo priimti atsakovės priešieškinį? Civilinio proceso teisės prasme įvertinkite, ar yra atsakovės nurodomi pagrindai sustabdyti bylą.

Baudžiamosios teisės ir proceso užduotis

2020 m. spalio 23 d.

G.G. pagal BK 261 straipsnį kaltinamas tuo, kad neteisėtai platino psichotropines medžiagas nepilnamečiui A. A. šiomis aplinkybėmis: 2020 m. vasario mėnesį, tiksliai tyrimo metu nenustatytą dieną ir nenustatytu laiku, žinodamas, jog A. A. yra nepilnametis, neatlygintinai perdavė jam tiksliai nenustatytą kiekį, tačiau ne mažiau kaip dvi tabletes su 0,192 g psichotropinės medžiagos – MDMA.

G.G. taip pat pagal BK 260 straipsnio 1 dalį kaltinamas tuo, kad neteisėtai, turėdamas tikslą platinti, laikė narkotines ir psichotropines medžiagas šiomis aplinkybėmis: nuo tyrimo metu tiksliai nenustatyto laiko iki 2020 m. kovo 13 d. 23 val. savo gyvenamojoje vietoje, neteisėtai, turėdamas tikslą platinti, laikė 117,031 g narkotinės medžiagos – kanapių (antžeminių dalių) ir 0,890 g psichotropinės medžiagos – MDMA, kol kratos metu šias narkotines ir psichotropines medžiagas rado bei paėmė pareigūnai.

Kaltinamojo gynėja pateikė prašymą teismui apklausti teisme nepilnametį A. A. (14 metų), nes ikiteisminio tyrimo metu nepilnametis buvo apklaustas G. G. nedalyvaujant, o kaltinimas pagal BK 261 straipsnį yra grindžiamas iš esmės vien šio liudytojo parodymais. Teismas atsisakė apklausti šį liudytoją teisme, nurodęs, kad jo apklausa vyko pas ikiteisminio tyrimo teisėją, joje dalyvavo nepilnamečio atstovas pagal įstatymą, prokuroras, vaiko teisių apsaugos tarnybos atstovas, taigi, siekiant apsaugoti nepilnametį nuo neigiamo proceso poveikio ir galimos psichinės traumos, jis nebus kviečiamas į apklausą teisme. Teismas nurodė, kad liudytojas gali jausti grėsmę dėl apklausos teisme, nes iš bylos medžiagos matyti, jog A. A. gaudavo iš G.G. psichotropines medžiagas MDMA bei narkotines medžiagas – kanapes, supakuotas folijos gabalėliuose, ir jo nurodymu jas platindavo. Apklausos, atliktos ikiteisminio tyrimo metu, garso ir vaizdo dėl techninių priežasčių nepavyko įrašyti, taigi teisme buvo perskaityti liudytojo parodymai, duoti ikiteisminio tyrimo teisėjui.

Kaltinamojo gynėja pateikė prašymą išteisinti G.G. dėl kaltinimų pagal BK 261 straipsnį, nes asmens negalima nuteisti remiantis išimtinai vien tik liudytojo parodymais, kuriam gynyba neturėjo galimybių užduoti klausimų nei ikiteisminio tyrimo metu, nei teisme. Juolab, kad tai nebuvo neutralus liudytojas – jam pačiam galimai gresia teisinė atsakomybė.

Gynyba pateikė ir alternatyvų prašymą – jei teismas manytų, kad vis tik G.G. kaltė dėl visų kaltinimų įrodyta, teismas kaltinamojo G.G. veiksmus turėtų kvalifikuoti kaip tęstinę veiką, nes iš esmės BK 261 straipsnyje numatytas tas pats nusikaltimas kaip ir BK 260 straipsnyje, tik pirmuoju atveju išskirta, kad narkotinės ar psichotropinės medžiagos yra platinamos nepilnamečiui. Jei teismas nepripažintų šios veikos tęstine, tada kaltinimuose aprašytas veikas turėtų kvalifikuoti kaip idealiąją, o ne realią nusikaltimų sutaptį (kaip prašo prokuroras), ir bendrinant bausmes taikyti bausmių apėmimą (BK 63 straipsnio 5 dalies 1 punktas).

Prokuroras nurodė, kad šios dvi nusikalstamos veikos yra padarytos skirtingu laiku, skirtingomis aplinkybėmis, taip pat nurodytos skirtinguose BK straipsniuose, todėl laikytina, kad jos padarytos realiąja sutaptimi, taip pat nurodė, kad bendrinant bausmes turėtų būti taikomas dalinis bausmių sudėjimas.

Motyvuotai atsakykite:

1. Kokia nusikalstama veika yra pripažįstama tęstine veika? Ar šioje situacijos aprašytos veikos turėtų būti vertinamos kaip tęstinė veika? Kodėl?
2. Apibūdinkite nusikalstamų veikų sutaptį. Kaip apibūdinama idealioji ir realioji nusikalstamų veikų sutaptis? Kokias teises pasekmes sukelia sutapties rūšies nustatymas? Ar šioje situacijoje nurodytos veikos turėtų būti kvalifikuojamos kaip sutaptis? Jei taip – ar kaip realioji ar kaip idealioji sutaptis? Kodėl?
3. Aptarkite kaltinamojo teisės užduoti klausimus kaltinimo liudytojams realizavimo būdus. Ar svarbu, dėl kokių priežasčių gynyba nedalyvavo liudytojo apklausoje arba neuždavė liudytojui klausimų? Remdamiesi kasacinės instancijos teismo ir EŽTT praktika, motyvuotai atsakykite, ar aptariamoje situacijoje nepilnamečio liudytojo parodymais galima remtis grindžiant apkaltinamąjį nuosprendį? Kodėl?